

II. évfolyam.

Pozsony, 1900. május 15.

5. szám.

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 15-ÉN.

BALASSA-GYARMAT
B.-GYARMATI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1900

TARTALOM.

A halál ősvénye (Faber)	Hegedüs István.
A Hit és a Szeretet	Sz. F. J.
D. Luther Márton előljáró beszéde a Smalkaldi Cikkekhez	Dr. Masznyik Éndre.
A falu harangja	Pogonyi Piroska.
Ének	Kovács Sándor.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár és tanító urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. Hét előfizető után tiszteletpéldányt adunk. ▲

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
 KOVÁCS SÁNDOR
 THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA :
 EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
 1 KORONA 20 FILLÉR.

A család ösvenye.

(William Faber 1861.)

Salád, mi kedves ösvenyed,
 Tapfényes alkonyat,
 Mely fényvilágba elvexet,
 Oda pihenni visz kezéd,
 Ková lezáll a nap.

Salád, mi kedves ösvenyed,
 A gyermek megpihien
 Játék után, ha fölveszed,
 Örökre elszendergeted
 Oly édes exkiden.

Salád, mi kedves ösvenyed,
 Szél nem fáj semmi márn,
 Deig mutat és új életet
 Árkítva lelkiünk úgy siet
 Oda, hol hősé vár,

Salád, mi eszondos ösvenyed,
 Meselyg vedd az agg:
 Álmos szemét érinélited,
 Érezkedni lelkelled,
 Már nem lesz fagyosaó.

Salád, mi kedves ösvenyed,
 A szökököt vaxet.
 Akért, mi itten elvexet,
 On mily nagy kárpótlás kedet
 A szent látni meg!

A Hit és a Szeretet.

Amaz örökösen nyugszik, emez pihenést nem ismer. A Hit az anya s a Szeretet a leánya. A Hit az Isten lelkétől lelkezett gyermek, mely az Istenben édesdeden nyugszik; ő ama Mária, a ki Jézus lábainál veszteg ül és beszédében gyönyörködik; ama tanítvány, a ki Jézus keblén nyugszik s nagy szomjan keresi az ő édességes vígasztalását. Mint a galamb a kősziklák hasadékaiban, az erdei vad a barlangban, a pacsirtafi anyjának meleg szárnya alatt pihen, úgy talál a Hit is nyugodalmat Jézus sebeiben és akkor se bűn, se halál, se ördög nem meri bántani. Mi szomoríthatja azt meg, a kit Üdvözítője szeret? A leány rend szerint hasonlatos az ő anyjához. De itt máskép vagy. A Szeretet soha nem nyugszik. Ő ama szorgalmatos Mártha, a kinek mind a két keze teli van; a ki abban gyönyörködik, hogy minden javával, vérével, testével és életével szolgálhat felebarátjának. Nem várja, hogy kérd, hanem magától jó hozzád; elszomorodik, ha jóakarátát megveded és néki elegendőt nem parancsolsz; nevet és vígad, ha sokan zörgetnek ajtaján. Soha el nem fárad, éjjel és nappal kész a munkára, örömet segít, még meg is köszöni, ha reá támaszkodtál. A Szeretet valóságos Isten a földön. Ennyire különbözik az anya és leánya. Az anya szegény és fogyton fogy, a leány gazdag és felette igen adakozó. Az anya kevély, még az égnek angyalai is hódolnak néki, a leány pedig alázatos és mindenkinek lába alá hajol. Az anya csak bátorságos nyugodalmát keresi, a leánynak nyughatatlanság és testi törődés az eledele. Az anyának végtére meg kell halnia, a leány mind örökké él. *A Szeretet soha el nem fogy.* (I. Kor. 13. 8. v.). Ha a leányt kedveled, előbb az anyát nyerd meg. A Hit a Szeretet által munkálkodik. Édes Jézusom, gyújts lelkeddel világot bennem, hogy hittemben meg ne lankadjak, szeretetemben meg ne restüljek. Ámen.

Sz. F. J.

D. Luther Márton Elüljáró Beszéde.¹

Mivelhogy Pál pápa, e néven harmadik, a mult esztendőben, Pütkösdre, Mantuába zsinatot hirdetett s azután Mantuából meg máshová tette, hogy az ember azt se tudja, mit is akar vagy tesz

¹ Mutatvány a *Smalkaldi Cikkek* most megjelent fordításából. A szép művet újjólak melegen ajánljuk olvasóinknak. Szerk.

még vele, és mi a magunk részéről biztosra vehetjük, hogy e zsinatra vagy minket is meghívna vagy hívatlan kiátkozna: kötelességemmé tették,¹ hogy a mi tanunkat cikkekbe foglaljam és egybe állítsam, hogy ha netalán tán szőnyegre kerülne a dolog, nyilvánvaló legyen, mi az, a miben és mennyiben engedünk vagy engedhetünk a pápistáknak és mi az, a mi mellett mindvégig kitartunk és megmaradunk.

Megírtam hát e cikkeket és a mieink elé terjesztettem. A mieink elfogadták és egy értelemmel vallották, és elhatározták, hogy, ha a pápa a maga népével egyszer-akkor bátorkodnék hazugság s csalárdság nélkül, komolyan s igazán, egy valóban szabad keresztyén zsinatot tartani, a minthogy kötelessége is volna, azokat nyilvánosan előadjuk és hitünk vallásaként álljuk.

Minthogy azonban a római udvar szörnyen irtózik a szabad keresztyén zsinattól és olyan cudar mód kerül a világosságot, hogy már saját emberei se reménylik, hogy valaha megszívlelje a szabad keresztyén zsinatot, még kevésbé, hogy egybe is hívja, a mi miatt s méltán, ugyan bosszankodnak és neheztelnek is, ebből látván, hogy a pápa inkább veszni hagyja az összes keresztyénséget s elkárhozni az összes lelkeket, semhogy magát s hadát egy kevésbé megjavítsa s határt szabjon az ő zsarnokoskodásának: azért is elhatároztam, hogy e cikkeket kinyomatva nyilvánosságra bocsátom, hogy, ha előbb kelene meghalnom, semmint a zsinat meg lenne, — a mit egész biztosra is veszek és reménylek, hisz e világosságot kerülő, és napfénytől irtózó gazfickók szánandó mód erőlködnek, hogy a zsinatot húzzák, halaszszák és megakadályozzák — utódaim és maradékaim e bizonyágtételnek és hitvallásomnak hasznát vehessék ama hitvallásom mellett, melyet korábban kiadtam, melynél mostanig meg is maradtam s Isten kegyelméből meg is akarok maradni.²

Mert mit mondjak? Mire panaszkodjam? Még életben vagyok, írok és prédikálok és naponként előadást tartok és mégis akadnak oly cudar emberek, nem csupán ellenségeim közt, hanem részünkről is, hamis atyafiak, a kik nem átalják saját irataimat és tanaimat egyenest nekem szegezni, noha látnak és hallgatnak engem és jól tudják, hogy én másképen tanítok és mételyes tanukat fáradságos

¹ Luthert e cikkek egybeállításával Frigyes János szászválasztó fejedelem bírta meg 1536. aug. havában.

² Luther itt egyenesen hasonló célból 1529-ben írott hitvallására gondol. Ez a hitvallása amazzal feltűnően megegyezik nemcsak tartalmi, hanem alaki szempontból is. E művénél amazt alapúl vette, ez amannak csak kibővítése. Különben is maga világosan «ama korábbi kiadott» hitvallására utal.

munkámmal akarják bearanyozni és a szegény népet nevében csalják és ámítják. Hát mit tesznek még majd az én holtom után?

Igaz, — kötelességem volna ugyan, hogy mindenre feleljek, mivel még élek. Ámde kérdem, én egy magam tömjem be az ördögnek minden száját, kiváltképpen azon vesettekét, a kik se hallani, se eszükbe venni nem akarják, a miket mi írunk, hanem, a kik mind csak azon törik fejüket, hogy szavainkat cudar módon elfordítsák és megrontsák. Hát ezeknek feleljen meg az ördög, avagy végzetre az Isten haragja, a hogy rászolgáltnak.

Bizony sokszor eszembe jut a jó Gerson,² ki kétségbe vonja, hogy tanácsos-e bármely jó dologról nyilvánosan írni? De hogyha nem teszszük, sok lélek oda vész, kiket megmenthettünk volna, ha pedig megteszszük, előáll az Ördög megszámlálhatlan mérges, gonosz szájával és mindent megront és megfertőz, hogy oda munkánknak gyümölcse, pedig napnál világosabb, hogy semmi hasznuk benne. Mert ha még oly alávaló módon rágalmaztak is és ha még úgy igyekeztek is a népet hazugsággal bilincselni le magukhoz, Isten a maga dolgát mind előbbre vitte, az ő táborukat napról-napra kisebbé és a mienket nagyobbá tette és őket hazugságaikkal egyetemben szegyenben hagyta és mindenha hagyja!

Megtörtént dolgot mondok. Egy Franciaországból küldött doktor járt itt Wittenbergben, a ki nyilván bevallotta előttünk, hogy királya szentül hiszi, hogy nálunk se egyház, se felsőség, se házasság nincs, hanem csak úgy barommódra élünk és kiki azt cselekszi, a mit akar. Hát mondj csak: ama napon Krisztus széke előtt, mily arccal néznek majd szemünkbe, a kik a királynak és más népeknek irataikban ily otromba hazugságokat tálaltak fel színigazság gyanánt? Krisztus, mindnyájunk ura és bírása, bizonynyal jól tudja, hogy hazudnak és hazudtak s én is bizonynyal jól tudom, hogy ítéletét veszik. Térítse meg az Isten, a kik megtérésre valók; a többieket érje örök keserves kín!

De hogy még egyszer a dologra térjek, mi tagadás benne: egy igaz keresztyén zsinatnak lelkemből örülnék, hogy végre is sok dologon és népen segítene. Nem mintha nekünk volna szükségünk rá, hiszen a mi gyülekezeteink immár, Isten kegyelméből, a tiszta Igével és a szentségek helyes használatával, különböző hivatalok és célszerű intézmények ismeretével úgy fel vannak szerelve és megvilágosítva, hogy kisebb gondunk is nagyobb a zsinatolásnál és e

¹ Híres hittudós s a párisi egyetem kancellárja volt. Meghalt 1429-ben. Egyike volt azoknak, a kik az egyház reformálását komolyan munkálták «fejében és tagjaiban».

részben a zsinattól jobb eredményt épenséggel nem remélünk és nem is várhatunk; hanem ime itt van szemünk előtt, a püspökségekben szerteszt, a sok üres és pusztá parochia, hogy láttukra szinte a szívünk szakad meg és sem a püspökök, sem a székespapok nem törődnek azzal, hogyan él a szegény ember avagy hogyan hal meg, kiért pedig Krisztus halt meg és az még sem hallgatnátja őt magával, mint jó pástort juhaival, beszélgetni, hogy borzadok és félek, hogy egyszer-akkor Ő küldi el Németországba angyalait zsinatolni és általuk minket mindnyájunkat mindenestül úgy elpusztít, miként Sodomát és Gomorát, mivelhogy mi a zsinattal vakmerően csúf játékot űzünk.

E fontos egyházi ügyeken kívül az állam körében is sok-sok javítani való dolog volna. Ott a fejedelem s rendek között való egyenetlenség; ott az uzsora s kapzsiság, a mely özönuel szakadt ránk s a tiszta jog örvén öröködött meg; ott az erőszak, fajtalanság, divatozás, dobzódás, játékosság, fényűzés, a véték és gazság egész seregével; ott az alattvalók, cselédek s munkások, minden fajta kézművesek engedetlensége, a parasztok telhetlensége is (s a jó Isten tudja még mi?) s mind ez úgy elharapódzott, hogy tíz zsinat s húsz birodalmi gyűlés se csinál itt rendet. Hát, hogyha az egyházi és világi rend ez istenellenvaló fő bűneit tennék szóvá a zsinaton, ezer dolgunk is akadna, hogy a hosszú kabátokkal, nagy fejbúbjegyekkel s bő övekkel, püspök- s bíboros kalapokkal, vagy botokkal s több efféle szemfényvesztő dolgokkal való gyerekesdi és bohódsi játék eszünkbe se jutna. Ha az egyház és állam körében előbb az Isten törvényét és parancsolatait teljesítenők, — akkor is ráérnénk az ételek, ruhák, fejbúbjegyek és miseruhák reformálására. De mert mi lenyeljük a tevét s e közben szűrjük a szúnyogot, hagyjuk a gerendát s kivetjük a szálkát, — hát a zsinattal is megelégedhetünk.

Ezért kevés cikket írtam össze; hisz mi nálunk különben is annyi az Istentől vett parancs egyházban, államban, családban, hogy soh'se tehetünk nekik eleget. Minek hát s mire jó azokat zsinati határozatok és tételek sokával szaporítani, kiváltképen, ha magukat az isteni főparancsolatokat se becsüljük és tartjuk meg? Mintha biz az Isten beérhetné bohóckodásunkkal, míg mi szent parancsolatait lábunkkal tapodjuk. De bűneink nagyterhe nyom s elfordítják tőlünk az Isten kegyelmét, mert azokat még csak nem is szánjuk, bánjuk, de sőt minden undokságainkat még mentegetni akarjuk.

Óh én édes Uram, én Jézus Krisztusom! te magad tarts zsinatot s dicsőséges eljöveteleddel szabadíts meg minket, híveidet. A pápával és hadával leszámoltunk; ők Te Veled nem törődnek. Te

könyörülj meg hát rajtunk, szegény nyomorútakon, a kik hozzád sóhajtozunk és Téged keresünk, igaz szívvel a kegyelem szerint, melyet nekünk adtál, Te Szent Lelked által, a ki Veled s az Atyával él és uralkodik mindörökké áldva

Ámen.

DR. MASZNYIK ENDRE.

A falu harangja.

Nagyapó elbeszélése.

Élemedett ember vagyok már, régen kinőttem a gyereksorból, messzistelen messze elszakadtam szülőfaluntól, s az a kis harang, mely gyermekéveimben fölöttem virrasztott, még folyton szól. Épen úgy, mint régen, a mikor még fejemet nem csapta meg az ősz dere, hanem a tavasz buja tenyészete borította. Hallom hangját a közbeeső évek és mezőségek mérföldjein át. Hallani fogom talán akkor is, a mikor a föld zajából már nem hallatszik be hozzám semmi, a világ hiúságaiából nem vonz többé semmi. Csendes ember leszek nagyon, de ez édes harangszótól a szemfedél sem, a koporsó sem foszthat meg. Elkísér, velem marad.

A nagy város lakója nem ismeri ezt a drága hangot, a minél csak az édes anya szava melegebb és szeretőbb. Most is áthatja egyre fáradtabb tagjaimat, törődött testemet valami csodálatos melegség s lelkemet megilletődés szállja meg tőle. Elhallgatnám a jó Isten tudja meddig s ha a világi lárma áhítatomból kizavar, szinte könyörgésre fogom a dolgot: «Ne vegyétek el tőlem ezt a bús harangszót, ne vegyétek el egyetlen gyermekkori örökségemet!» És gondolatom a hang után visszabarangol életem elhagyott mezeire, bejár minden zúgot, összetarlóz minden kedves és fájó emléket. Mikor hajnalhasadtán megcsendült, hogy megnépesült egyszerre udvar, utca! A dolgozó nép öltözés közben elsóhajtotta imádságát a teremtés Urához s azután sietett földjére, szőlőjébe. A harangszó kísérté odáig. Dél tájban megint ez a harangszó adta tudtul a munkásnak, hogy nyugoszsza meg lankadott testét. Estenden ez a harang hítt bennünket haza, hogy elég a munka mára, eledellel, nyájas jó kedvvel vár a családi tűzhely. És a harang szavához nagyon szépen illet az a komoly ének, a mi egyik-másik tűzhely mellől kihallott az utcára. Hazatért, törődött munkások énekelték, a kiknek már nemcsak nappaluk, hanem életök is alkonyatra hajlott.

Kik a napnak hevét, terhét
 Hordozzák megfáradva,
 Az éjjelt mint siettetnék
 Hosszú terhes nappalra,
 Megpihenni haza térnek,
 Csendes nyugtot ott remélnek,
 Én csak benned nyugoszom,
 Óh én édes Jézusom.

Ezzel az énekkel könnyítettek lelkükön. Ez feledtetett velök agságot, törődést. Én is bele-beleénekeltem s nyomán lelki béke szállt reám. Pedig még akkor nem éreztem az élet barázdáló ekéjét, még akkor arcom is, lelkem is síma volt, ráncot, redőt nem vetett.

Nagy idő múlt el azóta, sok viszontagság ért, gyakran meg kellett törölnöm porlepte ingemmel verítékező homlokomat, könnyben úszó szemeimet. Néha a kétségbeesés őrvénye szélén álltam, néha majd elmerültem a testi bátorságban, — ez a harangszó híven kísért útamon. Szűnős-szűnetlen hallottam hangját, hol biztatott, hol vádolt, de folyton szólt, folyton velem járt. Ennek a harangszónak köszönöm, hogy megmaradtam a becsületes úton s nem lettem munkakerülővé, útonállóvá, a ki a rengeteg és téli fergeteg oltalma alatt ember és törvény elől bujdokol. A kinek «háta mögött farkas, feje fölött holló». Régen volt, sok virágos kendert kinyőttek azóta a hantosi leányok, de az egész történetre világosan emlékezem. Mintha csak tegnap esett volna meg velem.

A mi falunk, Hantos, lassan lejtősödő hegyoldalban feküdt. A elszeg a hegy tetejéig ért, az alszegi házak kertjei már a réten kanyargó kis patakra dőltek. A nép fáradságos munkával mívelte földjét s hol reménykedve, hol aggódva várta az aratást. Olykor bizony soványúl fizetett, de mégis megéltünk emberséggel. A kalács némely esztendőn megritkult az asztalon, de kenyérben inséget nem láttunk. Még korpa sem került a liszt közé. De áldott íze is volt annak a kenyérnek, a mit a jó édes anya keze dagasztott!

Ebben a faluban cseperedtem én föl pendelyes gyerekből siheder legénykévé. Mondhatom, hányaveti egy legény voltam, a kinek lét faluban sem terem párja. Csíny nem esett meg nálam nélkül. Kukoricafosztáskor, répaszedés, kenderáztatás idején bezzeg volt dandárja a jókedvnek! De azért nem voltam a legduhajabbjából való. Nem jártam el a pap kertjébe gyümölcsöt dézsmálni, falolni; nem hátaltam el apám búzatermését a zsidóhoz, mint többi legénypajtásaim. Az igaz, olykor végignótáztam kapatos fővel a falut, hogy néha összeakasztottam bíró urammal, közben-közben káromkodtam

is egy keserveset, de ennél nagyobb vétket még halálos ellenségem sem foghatott reám. Szegény jó édesanyám előtt meg oly szelíd s engedelmes voltam, mint a kezes bárány. Ha megpírongatott azokkal a jóságos szomorú szemeivel, dehogy mertem volna reá nézni. Lesütöttem szememet, a szó torkomon akadt s szégyenkeztem, hogy tudok én olyan elvetemült lenni.

— Várj csak fiam, várj csak, megemlegeted még te az édes anyádat! Örömetst felnyitnád koporsóját, szólnál hozzá, de nem hallja többé.

Nem volt még idős asszony, de nagyon elbetegesedett. Fájt neki nagyon, hogy mi testvérek nem értettünk egyet, sőt inkább haragos gyűlölettel néztünk egymásra. Ha valamelyikünknek nagyobb kenyér jutott, a másikat szinte halálra sápasztotta az irígység. Aki rossz fát tett a tűzre, azon volt, hogy a másik se meneküljön szárazon a fizetés alól. Egyszer éretlen gyümölcs kedvéért neki estünk az udvar végén levő körtefának. Fialtal fa volt még, gyenge hajtásait majd hogy le nem törte egy-egy erősebb szél. Édes apánk valamennyi oltványánál jobban szerette s azon az esztendőn hozott először gyümölcsöt.

Minden Istenáldotta reggel és este megnézte; ha nagy útról tért vissza, reá esett első pillantása. Tudtuk, ha megérhetik a gyümölcs, nélkülünk, gyermekei nélkül egy gerezdnyit sem fogyaszt el, mégis megkívántuk. Kinek lelkében villant meg először a gondolat, arra nem emlékszem. Valószínűleg ebben csodálatos módon egyet értettünk. Először kavicscsal, kis fadarabokkal dobáltunk hozzá, orozva, lesből, hogy senki észre ne vegye. Ezzel nem mentünk semmire. Pizskafa után néztünk a favágítón, de csak egy-két rövid karó akadt kezünkbe. Eldobtuk, mint hasznavehetetlent. Mennél többet fáradtunk érte, annál jobban sóvárogtunk utána. A vágynak nem bírtunk urai lenni. Egymásra pillantottunk. Ajkunk néma maradt, de szemeink beszéltek. Én erősebb voltam, szó nélkül odaálltam a fa tövébe s tartottam a hátamat. Pali rákapaszkodott s egykettőre fenn volt a fán. Már közel járt keze a kívánatos körtéhez, mikor egy recscsenés és Pali leesett a földre. Estében, a mint belefogódzott, letörte a féltett fa legszebb ágát, azt, a melyen az egyetlen körte függött. Mindaketten megrémültünk s öcsém egy hangnak sem volt ura, bár az eséstől megfájdult a lába. Éreztük, hogy ezt nem viszzük el szárazon. Szótalanul elkotródtunk, ott hagytuk a gyümölcsöt ágastul. Eltűnt mind a két gyerek, mintha a föld nyelte volna el. Öreg este volt már, mire hazakerültünk; utca felől jöttünk, hogy a megcsonkított fának tájkát se lássuk. Jó atyánk

szomorúan nézte elpusztult kedveltjét. Meglátott s odaintett magához.
— Ki tette ezt, fiúk? kérdezte s merően ránk nézett.

Egyszerre felelt mind a két gyerek.

— A Pista.

— A Pali.

Öcsém nyomban rákezdte a sírást, a mi egész délután eszébe se jutott s egyre tapogatta a fájós lábát.

— Hát te miért sírsz?

— A Pista moudta, hogy mászszam föl a fára s azután leszakt alattam. Nagyon megütöttem magamat. És omlott a könnye, mint a záporosó.

— Téged már megbűntetett az Isten, hanem a másik hátra van. Jer velem! Parancsolólag intett szemével, hogy kövessem. A kamara felé tartott, a hol biztos somfabottrakta várt reám.

— Idősebb létedre nem tudsz okosabb lenni? Még te biztatod a kisebbiket a rosszra? Megállj csak haszontalan fiú!

És becsukódott mögöttem az ajtó. A kamara, a hol néha napján méz, vaj és dió járt ki számomra, gyászos siralomházzá vált. Megpróbáltam a védekezést.

— Én nem mondtam a Palinak, hogy mászszon föl, csak felkapaszkodott a hátamra. De magam is éreztem, hogy nagyon gyatrán védekezem és rászolgáltam a vesszőre. Csak az bántott, hogy Pali oly könnyen, egy kis megütődés árán megszabadult. Pedig az ő vétke sem volt kisebb az enyémmél.

E naptól fogva nem tudtam öcsémre nézni keserűség és gyűlölet nélkül. Egész lelkemet elfoglalta az a gondolat, hogy e vesszőért akárhol, akármikor megfizetek Palinak. Szólni alig szóltam hozzá; soha nem játszottam vele s mennél idősebb lettem, annál inkább éreztem, hogy boszúállás nélkül nem élet többé reám nézve az élet. Szegény beteges anyánk nagy fájdalommal nézte, mint távolodik szívünk egymástól. Rettegett a haláltól, mert látta, hogy sírhalmánál már ellenségek módjára állunk szemközt egymással. Évek múltak el s haragom, boszuló kedvem nem enyhült. Atyánk meghalt s koporsója nem békített ki bennünket. Szenvedő anyánk szelíd alakja volt az egyetlen tiltó korlát közöttünk. És ez a korlát is roskadozott már. Árnyék életének utolsó napjaira is sűrű felleget borított az engesztelhetetlen testvérharag.

Halála előtt két nappal alkonyodás közben odaintett ágyához. Féltetével fölemelkedett a kínos párnákról s elszáradt kezét ráillesztette halántékomra. Szemembe nézett azokkal a bágyadt, szerető és vádoló szemeivel. Szólnom kellett.

— Mit kíván édes anyám?

— Mit kívánok? Semmit fiam. Hiszen úgy sem fogadnád meg a haldokló szavát. Csak kérdezni akarok valamit . . . Felelj meg reá, de igazat szólj! Szemedből, orcádról leolvasom, igazán szólta-e? A haldoklót el nem ámítod! . . . Miért gyűlölöd öcsédet?

— Nem gyű . . .

— Ne tagadd, mert arcod ellened bizonyít. Az Úr följegyezi minden szavadat és számon kéri egykor. . . . Látom, hogy gyűlölöd. Nem iszol vele egy pohárból, asztalnál elfordúlsz tőle, útjaitok messze ágaznak egymástól. Boszúálló vagy és leselkedel utána. Nem tudod-e, hogy az Úr bujdosóvá tette Kaint a földnek színén, mert kezét fölemelte az ő atyjafia ellen?

Kezemet megfogta, arca elsápadt, szemében szokatlan láng lobbant föl. Azt hittem, most költözik sárházából lelke. Elfogódva néztem reá s szólni nem tudtam.

— Anyátok vagyok és nem engedem, hogy e hajlék viszálykodó testvérek háza legyen. Megtiltom . . . Te fiam, idősebb vagy, érettebb az eszed, légy okosabb Palinál. Ígérd meg, hogy soha nem bántod, egy újjal sem érsz hozzá, soha egyetlen haragos pillantást nem vetsz reá. Óh, ha azzal a tudattal kellene meghalnom, hogy gyermekeim egymás ellen törnek, — ott a sír mélyén sem lenne nyugalomom.

Az ablakon át behallatszott hozzánk az imádságra hívó nyájas esti harangszó. Szép szelíd hangja mintha enyhülést hozott volna a betegnek.

— Nem hallod, mit mond a harangszó? Hangja, mintha imádság volna. Óh én hallom, mit beszél! «És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.» Te nem tudsz megbocsátani? Te boszút akarsz állni? Ígérd meg, hogy mindenkinek megbocsátasz mindent, soha senkiu boszút nem állsz! Ígérd meg!

Úgy nézett rám merevedő szemeivel, hogy nem tudtam volna ellent mondani. Teljesen hatalmába kerített.

— Ígérem, — feleltem halkán s szinte körülnéztem, nem hallotta-e valaki? A beteg megkönnyebbedett, hálás tekintetet vetett rám és csendesen elszunnyadt. Két napig élt még ezután, csupa jószág volt hozzám. Nyugodtan halt meg. Mind a ketten meggyászoltuk, koporsója mellett elnémult haragunk, de tudtuk, hogy nem sokára kitör, félelmesebben, mint valaha. Visszatértünk a temetőből, de azon az éjszakán már nem aludtunk egy fedél alatt. Pali a szállóhegyen virradt meg, én a pajta szájában háltam. Egész éjjel alig

aludtam valamit. Föltettem magamban, hogy megtartom ígéreteimet, kioltom boszúnnak tűzét. Csak attól tartottam, hogy öcsém ingerelni fog és akkor feledék mindent, fogadást, elköltözött édes anyámat.

Reggel megint találkoztunk. Pali hazajövelekor szó nélkül surrant be az udvarra s a házba. Mikor látta, hogy el nem kerülhet, ímmel-ámmal oda köszönt. Én is kiszorítottam fogaim közül egy mogorva fogadj Istent. Az után nem törődünk egymással. Ellepték a házat a rokonok és hivatalos személyek. A mi kis ingóbingó jószág maradt anyánk után, azon megakartunk osztozni. Szép rendjében ment a dolog. Mindent helybenhagytam. Már vége felé jártunk az osztozkodásnak, mikor Pali egy botot keresgélt elő valamelyik zúgból.

— Ez az enyém lesz, — szól felém fordulva. Abból az ágból való, a melyik gyermekkoromban letört alattam.

E szóra kitört belőlem az esztendők elfojtott keserősége. Újra átéreztem a fájdalmat, a vesszősapást s láttam öcsémnek diadalmas tekintetét, hogy a verést elkerülte. Oda léptem hozzá kihívó tekintettel s megfogtam kezét is, a botot is.

— E bot az enyém. Isten előtt nekem van hozzá jussom. Ide adod nyomban?

Palit is megszálta rég hallgató haragja s dacosan szembeszállt velem.

— Nem adom, nem adom, ha százszor mondd is.

— Ereszd el, mert különben Isten legyen néked irgalmas! Ezt a botot rajtad töröm össze.

— Nem eresztem!

Egyikünk sem engedett. Végre egy elszánt mozdulattal kiragadtam öcsém kezéből a botot, ő dühösen támadt reám s birkózni kezdtünk. Erősebb voltam, hamar a földhöz vágтам, de ezzel nem elégedtem meg. A harag és gyűlölet egészen elvakított. Vérért akartam látni. Neki esteni botommal és agyba-főbe vertem. Isten elvette eszemet. Vertem addig, míg vértócsa nem támadt körülöttünk. Az emberek alig mertek közeledni hozzánk. Végre egy-két bátor ember megfogta karomat, elvezettek a helyről, egyenest a tömlöczbe.

— Meghalt! Agyonverte! suttozták az emberek s engem majd megemésztett az öröm. Az utolsó ütés mégis az enyém lett! Boszút álltam rajtad! Később megtudtam, hogy nem halt meg, kigyógyult, de sokáig beteg volt és hogy nékem megbocsátott. Megbocsátott! Ez a szó újra felszította elszunnyadt gyűlöletemet. Nekem ne bocsásson meg! Én még nem végeztem be vele a számadást. Most ő a győztes, mert bátyját börtönbe juttatta. De hiszen nem a világ két

esztendő, kiszabadulok én innét s akkor jaj neki. Ébren, alva ez a gondolat kísért. Olvastam a napokat, mint a kis gyerek karácsony előtt. Csak egyszer szabad legyek! A börtönben egészen rabja voltam új bosszúálló tervemnek. Jól tudom, édes anyám képe egyszer sem tűnt fel előttem. Vagy csak nem láthattam a martalékra szomjas gyűlölet miatt. Csak egyszer szabad legyek!

Végre szabad lettem, elbocsátottak. Alkonyattájban kerültem ki a börtön falai közül. Azonnal útnak eredtem falunk felé. Az ég boltját sűrű setét felhő borította, erős szél kerekedett, mit bántam én! A gyűlölet szárnyakat adott lábaimnak. A szélső házba benéztem; a házőrző kutya nem húzott le az udvaron. Becsületes embernek gondolt s megcsaltam! A konyhában egy kés ötlött szemembe, nyomban kezembe vettem és eldugtam. Talán ezzel a késsel szegte meg az édes anya a maga süttötte kenyeret gyermekeinek, éhezőkoldúsoknak! Mind nem jutott eszembe. Ezt a kést én öcsém szívén szántam. Remegtem, hogy nem érek Hantosra hajnalig, boszúm egy napot késik, talán fölfedezik s újra börtön lesz a sorsom. Imádkozni akartam, hogy Isten segítsen haza hajnal előtt . . . Ej, ilyen szándékhoz nem hívjuk Istent segítségül! És mentem tovább.

Már nagy útat tettem meg s nem éreztem semmi fáradtságot. A táj egyre ismerősebb lett, a Gönczöl szekérének rúdja kelet felé hajolt. A szél időközben elállt, az ég tökéletesen kitisztult s én észrevettem, hogy kis falunk temetője körül járok. Közel vagyok már! Megtapogattam, nem vesztettem-e el az ellopott kést, melyet életoltásra szántam.

E pillanatban régen hallott, kedves ismerős hang ütötte meg fületem. A hajnali harangszó. A falu harangja. Hangja oly szelíd, oly nyájas, biztató volt, hogy a harag nyomban enyhülni kezdett szívemben. Felsőhajtottam.

— Édes, Isten áldotta harangszó, milyen jól esik a te hangod nékem! És a mint hallgattam, odaveszett figyelmem egy régestelen régen elfeledett eseményen . . . Eszembe jutott édes anyámnak betegágya, láttam fehér arcát, homlokomon éreztem csonttá vált kezét . . . Eszembe jutott fogadásom, a mit épen harangszónál tettem, hogy boszút nem állok, hogy mindent megbocsátok. Hogy szégyenkeztem én saját magam előtt! A szégyen és önvád súlya lenyomott a földre; keservesen sírtam s édes anyámat áldottam még haló porában is. A könnyomlástól, zokogástól fölengedett lelkemen a jég. Éreztem, hogy új emberré lettem. Mintha nehéz álomból ocsúdtam volna föl. Messzire elhajítottam a kést magamtól és visszafordultam. A fáradtság csak most győzött rajtam. Inkább vonszoltam magamat,

mint mentem a szomszéd faluig. Bekérezkedtem az első házhoz; jó emberek laktak benne, nem utasítottak el. Asztalukhoz ültettek s meg is pihenhettem náluk. A Mindenható áldja meg őket jóságukért! Azután megint útnak indultam s ebben a faluban esteledtem meg. Beálltam szolgalegénynek egy jóra való gazdához, a ki nem tudakolta honnan jöttem, miért bujdosom. Azt látta, hogy nagy bánat nyomhatja lelkemet, mert dolog közben időnként fel-felsőhajtottam, a templomba szorgalmasan eljárógattam. Legénymulatság nem vonzott többé. Vasárnap délutánokon kinn barangoltam a mezőn vagy a ház körül tettem-vettem. Gazdám megszeretett s a jövevény szolgát ve-jévé választotta, egyetlen leányát hozzám adta. Ez a leány a ti jó öreganyátok.

Öreg emberré lettem s Isten gazdagon megáldott azért, hogy útjára visszatértem, lelkemet a bűnnek martalékául nem adtam. Elégedett vagyok, csak egy vágyam volna még. Elkerülni Hantosra, szülőfalumba, leborúlni a temetőn édes anyám sírjára. Most már meg merném tenni, akkor elűzött onnan a szégyen, meg a lelki vád. Az után még egyszer hallani kis falunk harangját; úgy szól-e még, mint hajdanán, a mikor visszatérített az őrvény széléről. Talán, ha Isten éltet a ránk jövő nyáron . . .

Az egyik unoka kíváncsian közbeszólt.

— Úgy-e Pali bácsit is megkeressük akkor, nagyapóka?

Nagyapó szelíden mosolygott s megsímogatta kezével kis unokája fürtös fejét. A kis unoka azt értette belőle: *Meg!*

PAGONYI PIROSKA.

Gnek.

Az Úr mennybemenetelének napján.

*Főfáldozád érfem magad,
 Nyomodban üdvösség fakad,
 Átítem dicső királya!
 Ha bánat kísér útamon,
 A szív benned, én Jézusom.
 Nyugalmát főfáldolja.*

*Isten küldött a földre le
 Géged, igazság feyyvere,
 Hogy elsőfünk világoj,*

Ígéd vezérlő fény legyen,
 Bűn és szívsebző felesem
 Maradjon tőlünk távol.

Szent volt és tiszta élefed,
 Megmérhetetlen szereted
 Vissz gyötrelmes halálra.
 Megnyílt a sír s feltámadál
 Atyád jobbján mennyekebe vár
 A hűnek koronája.

Ganits én drága Krisztusom,
 Veled haladni egy úton,
 Neám bár fájdalom vár.
 A föld kincsével hitelhet,
 Drágább a te szereted
 A földi jutalomnál.

Aha küzködöm kísértettel,
 Jézus, hozzád tekintek fel,
 És béke száll szívembe.
 A porba verhet csüggedés,
 Habár reményem éjbe vész,
 Léldáddal fölemelsz Te!

Kovács Sándor.

Az egyházi élet köréből.

A **Jó Pásztor** jelen száma megindulása óta már a nyolcadik. Pályafutásával igazolja, hogy kitűzött céljához hű maradt. Előkelő dolgozó társak szép serege munkálkodik a tartalom gazdagításán. Bizalommal s elért sikereinkre hivatkozva kérjük lapunk barátait, hogy ismerőseik, híveik körében a Jó Pásztort terjesztetni szíveskedjenek.

A kik fél évre rendelték meg a lapot, azoknak előfizetése a mult számmal lejárt. Kérjük, szíveskedjenek a megrendelést megújítani. A ki félévre (1900. szeptemberig) rendeli meg, egy korona hús fillért, a ki 1900. év végéig akarja járatni, egy korona hetven fillért küldjön postautalványon a kiadóhivatalnak (Balassa-Gyarmat, Könyvnyomda Részvénytársaság). A lapot egy évre is meg lehet rendelni két koronáért. A Jó Pásztor a legolcsóbb keresztyén ujság, a szegény, keze munkájából élő napszámos is könnyen összerakosgat annyit, a mennyi a lap megrendelésére elég. A kiadóhivatal szívesen küldi a lapot azoknak is, a kik előre fizetni nem tudnak, de írásban kötelezik magukat, hogy a lap árát 1900. évi október hó 1-ig megküldik. Gyűjtőknek 7 előfizető után tiszteletpéldány jár.

A magyarországi ág. h. ev. vallástanárok a folyó évi július hó 2-án, Budapesten, a Deák-téri ev. gymnázium II. emeleti tanács-termében d. e. 9 órakor vallástanári értekezletet tartanak. Az értekezlet legfőbb tárgya: a középiskolai vallástanári tanterv végleges megállapítása.

Stadler Tódor kir. tanácsos, a besztecebányai ev. egyházközség felügyelője manapság párját ritkító áldozatkészséget tanusít. 1897-ben a tőkealap gyarapítására 5000 frtot adományozott s 1898-ban az elemi fiúiskola régi épületét 6500 frt költséggel korszerűen átalakította, ez idén a besztecebányai elaggottak házának földszintes, a követelménynek meg nem felelő épületét 16,000 korona költséggel emeletre palotaszzerűen kiépítteti és 26 szegényre berendezi. Tettei dicsérik a nemes emberbarátot!

Gyuris Evelin kisasszony Újbányán, Hontmegyében az ottani ev. nőket arra buzdította, hogy egyletté alakulva szolgálják az egyházépítés s felebaráti szeretet nemes ügyét. A nemes gondolkozású kisasszony, mivel Újbányán nincs ev. lelkész, arra is vállalkozott, hogy a gyermekeket ev. vallásukban oktassa, számukra vasárnapi iskolát alapított saját költségén.

Püspöki látogatás. Dr. Baltik Frigyes ev. püspök meglátogatta a bars megyei ev. egyházakat. Gyurátz Ferencz pedig most a tolna—baranya—somogyi és vasi esperességeken jár.

Erdélyi püspök. Az ev. ref. konvent, mely a mult hó végén Budapesten napokon át tanácskozott, sok fontos dologban határozott. Egy sérelemre is rá került a sor. Majláth Gusztáv róm. kath. püspök a magyar kormány jó voltából «erdélyi püspöknek» nevezi

magát, mintha ő az evangélikus, református, unitárius és óhitű híveknek is püspöke volna. Nekünk bizony nem püspökünk, mert mi nem választottuk. Azonfölül más bibéje is van a dolognak. 1848-ban Erdélyt egyesítették Magyarországgal, szentesített törvény van róla, Erdély azóta hivatalosan nincsen, hanem van Kolozs-, Hunyad-, Alsó-Fehér stb. megye. A ki tehát Erdély püspökének nevezi magát, megsérti a magyar törvényt. Majláth helyes címe: gyulafehérvári róm. kath. püspök. Hisszük, hogy a konvent felterjesztésének meg lesz a foganatja s a törvénytelen cím örök időkre el fog tűnni.

Halottak. Özv. Szeberényi Gusztávné, szül. Dhányi Maximiliána a néhai ev. püspök özvegye meghalt Békés-Csabán, márc. első felében. — Schneeberger János, verbászi lelkész elhunyt Verbászon. Belohorszky Gábor, bácskai esperes neje, ápr. 15-én este, Újvidéken. Nyugalmuk legyen békés, emléküik áldott.

Munkácsy Mihály. †

A nemzetnek nagy halottja van. Legnagyobb festőművésze halt meg e hó 1-én, az endenichi ideggyógyintézetben, Németországban, Bonn mellett. Asztalosinasból emelte őt az isteni gondviselés európai híru művészé, a kinek tehetségét nemzetek, világrészek csodálták. Van három híres vallásos tárgyú festménye: «*Krisztus Pilátus előtt*», «*Ecce Homo*» és «*Golgotha*». Jézus utolsó útjának három nagy jelenetét vetette vászonra. Utolsó nagy műve a «*Honfoglalás*». Szerdán, május 9-én temették Budapesten.

Rövid hír. A rákos-keresztúri ág. hitv. evang. egyház április hó 16-án szép öröm-ünnepet ült meg, megünnepelte temploma felszentelésének száz éves évfordulóját nagy közönség jelenlétében.

Ondód. A velegi egyházközség példáján felbuzdulva Ondód is hozzálátott egy egyházi alap létesítéséhez. A f. é. márczius hó 8-án tartott közgyűlésén elhatározta a gyülekezet, hogy 100 éven keresztül évről-évre 100—100 koronát tőkésít. Ez az eszme az egyik egyháztag tetszését annyira megnyerte, hogy késznek nyilatkozott e célra három éven keresztül 100—100 koronát áldozni. Azonban pár nappal utóbb azzal köszönt be a lelkésznél, hogy ő bizony meggondolta a dolgot, még pedig oly formán, hogy ha már valaki valamit tesz, tegye teljesen, és azzal 300 koronát az asztalra leolvasta. A buzgó egyháztag neve Barabás János, szabómester, kinek már ősei is kitűntek áldozatkészségükkel, kivált a mult században a templom építésekor.

*Az Evang. Theologusok Otthona kiadásában
megjelent*

a „Protestáns Esték“

II. füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök- nél és izraelieknél</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provençei troubadourok .</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban .</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a soci- alis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresz- tyén állápontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

*A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára 2 korona, dí-
szes angolvászon kötésben 3 korona.*

*A megrendelések a Balassa-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársasághoz vagy Kovács Sán-
dor theol. tanár úrhoz Pozsonyba intézendők*

Legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minék egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvárusnál kapható.

- Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill
Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minster papiron, csattal 5 k. — fill
Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papiron díszes csattal 8 k. — fill
Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.